

**NIȘTE
ORĂȘENI**

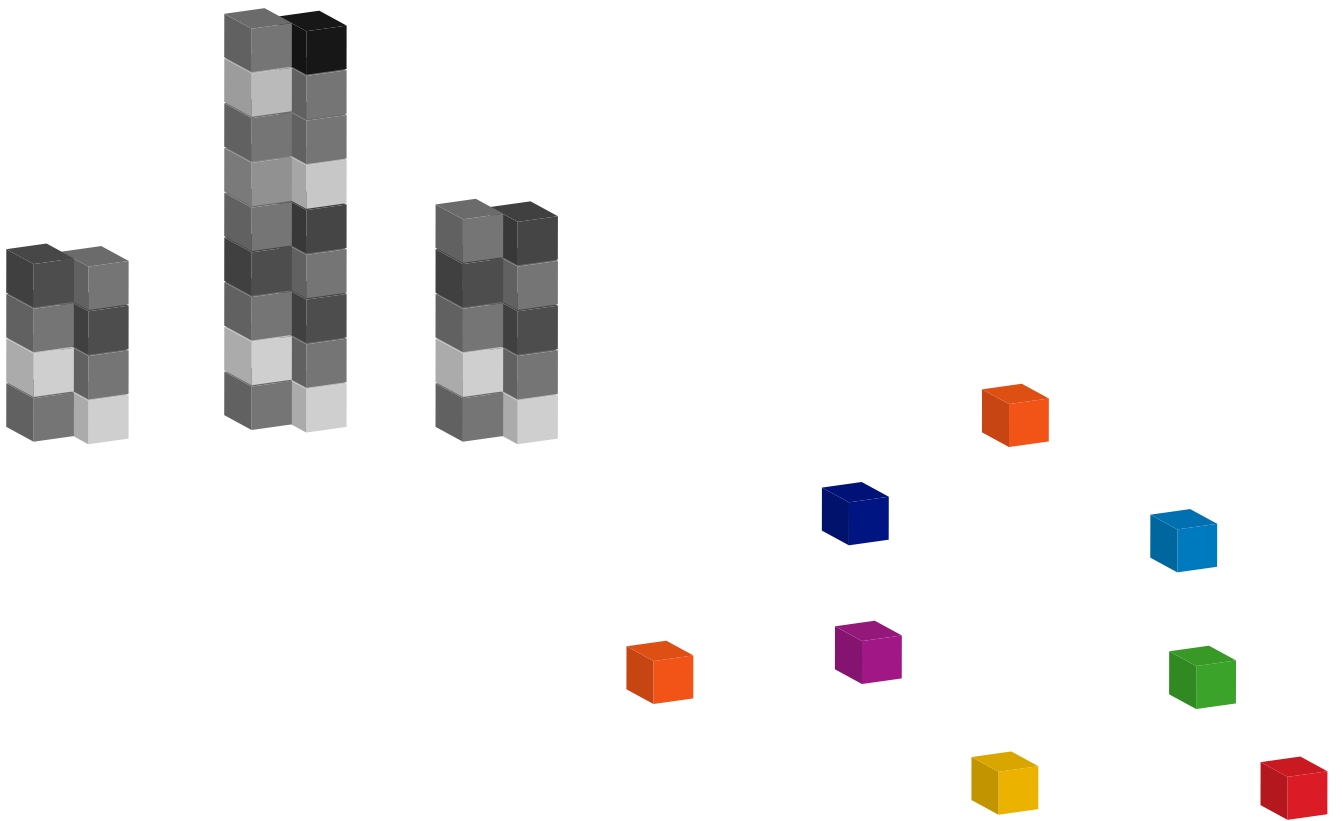
inițiativa pentru susținerea
migrației din urban în rural

o inițiativă realizată și susținută

GHID DE RELOCARE DE LA ORAȘ LA SAT

cuvânt înainte

Prezentul ghid se adresează edililor din mediu rural, grupurilor de cercetare ce doresc să documenteze comunități dornice de atragere de noi locuitori sau, pur și simplu, orășenilor ce vor să facă pasul de mutare la sat în cunoștință de cauză.

Pentru demonstrarea fiabilității acestei abordări am ales ca localitate-fanion comuna Slătioara, din județul Vâlcea.

Metodologia de cercetare, dimensiunile cercetării precum și know-how-ul obținut în urma proiectului nostru vor fi puse la dispoziția doritorilor în mod gratuit.

Mulțumim cu acest prilej Primăriei Slătioara, pentru deschiderea arătată față de inițiativa noastră, companiei Patria Bank pentru suport financiar și logistic, membrilor grupului de cercetare pentru pasiunea depusă în timpul cercetării, entităților mass-media ce au sprijinit dezinteresat promovarea acestui proiect cât și tuturor celorlalți parteneri, pe care îi găsiți pe site-ul acțiunii noastre:

www.nisteoraseni.ro

Migrația urban-rural în România

de CLAUDIA PETRESCU

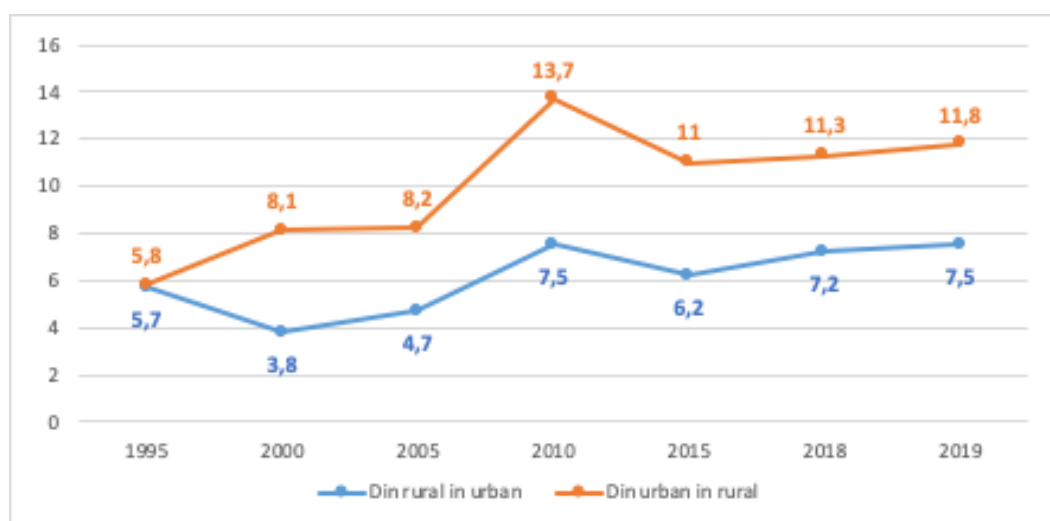
Migrația populației din mediul urban în cel rural a luat amploare după anul 2000, când rata migrației interne de la oraș la sat a depășit-o pe cea cu care populația României era obișnuită, respectiv din rural în urban mai ales în din cauza condițiilor de locuire (insuficienta dezvoltare a utilităților) și a lipsei oportunităților de angajare din comunele românești.

Pe măsură ce s-au dezvoltat ansambluri rezidențiale în zonele periurbane, așa numitele "cartiere dormitor", numărul persoanelor care își mută domiciliul în ruralul din jurul marilor orașe a crescut foarte mult (ex. Florești – Cluj, Chiajna –

Ilfov, Giroc – Timiș) pe fondul costurilor mai reduse cu locuirea. În același timp a crescut și numărul persoanelor care s-au mutat în alte localități rurale fie ca o opțiune de schimbare a stilului de viață, fie ca urmare a altor constrângeri (recesiunea economică care a făcut ca populația cu vârste de peste 45 de ani să își mute domiciliul în mediul rural, costul ridicat al vieții urbane etc).

Chiar dacă după anul 2015 crește și rata migrației din rural în urban, tot sunt peste 20.000 de persoane anual pe care orașul le pierde în favoarea satului. (Figura 1)

Figura 1. Rata migrației interne urbane și rurale, determinate de schimbarea domiciliului, 1995 -2019

Sursa: INS, 2020

Dacă în anii de recesiune economică, schimbarea de domiciliu din urban în rural este o strategie de viață adoptată de mulți dintre cei care anterior veniseră din mediul rural ca urmare a costului mai ridicat al vieții la oraș, al pierderii locului de muncă sau al sentimentului că la sat au o mai mare siguranță financiară, ulterior ea este o consecință a opțiunii pentru un alt stil de viață – o zonă cu poluare mai redusă, cu o viață mai puțin stresantă, cu oportunități de consum de alimente bio etc.

Dimensiuni ale calității vieții de analizat

de CLAUDIA PETRESCU

Fie că este o schimbare a stilului de viață, fie că este o strategie mai bună de asigurare a condițiilor de trai, calitatea vieții din mediul rural trebuie să aibă un nivel satisfăcător pentru persoanele care decid să își schimbe domiciliul. Ultimii ani se caracterizează printr-o îmbunătățire a condițiilor de locuire din mediul rural prin introducerea utilităților necesare (apă, canal, gaze, electricitate), dar și a altor servicii esențiale pentru populație – sănătate, educație, transport public, oportunități de petrecere a timpului liber.

Dimensiunile calității vieții considerate a fi necesare pentru o calitate a vieții satisfăcătoare în mediul rural sunt:

Populația

structura populației pe vârste, nivelul de educație, structura etnică a populației. Este important de știut dacă comunitatea este una caracterizată printr-un proces accentuat de îmbătrânire sau este o populație tânără cu care să poată fi dezvoltate relațiile sociale, care este densitatea populației pentru a vedea dacă viața în rural va fi mai liniștită. În același timp, este important și nivelul de educație al populației pentru a se identifica oportunitățile de cooperare pentru dezvoltarea comunității.

Educația

instituții de învățământ, număr elevi pe cicluri de învățământ, cadre didactice existente (titular/suplinitori, navetiști), rezultate Evaluarea Națională, rata de participare școlară, rata de abandon, infrastructura școlară, proiecte derulate de instituția/iile de învățământ, implementarea programelor Masă caldă sau Școala după școală, instituții de învățământ liceal în proximitate. Pentru familiile cu copii sau care își doresc copii, serviciile de educație sunt extrem de importante în decizia de schimbare a domiciliului. Nu doar existența lor este analizată, ci și calitatea sau programele complementare oferite care să ajute la obținerea unor performanțe școlare bune.

Sănătatea

unități medicale, program medic de familie, unități medicale în proximitate, boli cronice în comunitate. Asigurarea unor servicii de sănătate este importantă pentru o stare de sănătate bună a populației. Accesul rapid la servicii de sănătate și calitatea serviciilor medicale primite contribuie la creșterea atractivității unei zone.

Locuirea

materialele de construcție ale locuințelor, racordarea locuințelor la utilități (apă, gaze, electricitate, canalizare), proporția locuințelor cu baie și toaletă în interior, densitatea locuirii, mijloace de transport, calitatea infrastructurii locale, acces la internet, soluții de încălzire. Accesul la utilități este important pentru asigurarea unor condiții de viață decente și la menținerea unui confort cu care persoana era obișnuită în oraș. În același timp, în contextul lucrului de la distanță, este important și accesul la internet.

Mediul social

calitatea relațiilor sociale, încrederea în semenii, factorii de succes în viață, securitatea personală în vecinătatea de locuit, număr de infracțiuni contra persoanei cu condamnare definitivă (la 100.000 locuitori); numărul condamnăților cu privare de libertate (la 100.000 locuitori); număr de sinucideri (la 100.000 locuitori). Existența unui mediu social sigur și a unor relații sociale bune în cadrul comunității contribuie la confortul psihologic al persoanei.

Mediul natural

% pădure, calitatea aerului, managementul deșeurilor, oportunități de petrecere a timpului liber în natură, arii protejate. După poluarea tot mai accentuată din oraș, existența unui mediul natural cu o calitate bună a aerului, cu oportunități de petrecere a timpului liber în natură face foarte atractivă mutarea la sat. În plus, pentru cei care doresc un consum de alimente bio este important să știe că au posibilitatea cultivării / achiziționării acestor produse.

Calitatea societății

conflicte existente între grupurile sociale, politice, etnice și religioase, încrederea populației în instituții sociale (Biserica, Școala, Primăria), temerile populației. Lipsa conflictelor sociale și încrederea populației în actorii locali și instituțiile publice contribuie la crearea sentimentului de comunitate și la crearea unor relații sociale strânse între membrii comunității.

Servicii publice

tipuri de servicii publice existente. Este important dacă în comunitate sunt funcționale servicii de plată a taxelor și impozitelor, de ordine publică, de cadastru, de curățenie, dezăpezire etc.

Timp liber

facilități de petrecere a timpului liber în localitate și proximitate, bibliotecă și dotarea ei, locuri de joacă pentru copii, sală de sport/teren de sport (dacă se pot închiria). Oportunitățile de petrecere a timpului liber sunt importante pentru populația care vine în mediul rural, mai ales că, se presupune, va exista mai mult timp liber ca urmare a eliminării stresului, reducerii timpului petrecut pe drum între diverse locații etc.

Servicii private

servicii bancare, service auto etc. Nu doar serviciile publice sunt importante, ci și accesul la servicii bancare în condițiile accentului pus pe utilizarea mijloacelor electronice de plată, posibilitatea de a repara sau spăla autoturismul, accesul la magazine cu bunuri de larg consum.

Buget lunar

costuri utilități, produse bio (ce se cultivă frecvent). Costurile vieții în mediul rural sunt importante pentru asigurarea unui nivel de trai decent.

Satul românesc - între mit și realitate

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat” scria Lucian Blaga într-un poem din 1924, deschizând o lungă serie de mituri și mitizări ale satului românesc care, în ultimul secol, a trecut prin mai multe metamorfoze, de la colectivizarea forțată din primele decenii comuniste, când sătenii au început să-și muncească propriul pământ și să crească animale în propria gospodărie în folosul statului, până la depopularea de nevoie de la începutul anilor 2000 încoace, când mulți țărani, cu pensii minore și fără posibilitatea de a munci pământul cu foloase semnificative, au realizat că emigrația tocmai se născuse la ei în sat.

Adevărul e că timpul n-a fost prea blând cu satul românesc care a ținut cu greu pasul cu vremurile. Și, până de curând, viața la țară era cea mai puțin atractivă, deopotrivă în realitate și în mentalul colectiv: ulițele sunt prăfuite, iar când plouă, se înnoiesc, apa trebuie scoasă din fântână, e nevoie de spargi lemne ca să faci focul în sobă, WC-ul este în fundul curții, la magazinul mixt nu găsești destulă marfă și oricum nu de calitate, dispensarul nu e dotat cum se cuvine și nici doctorul nu e prea priceput, oamenii sunt răi, lacomi, brutali și hoți (se ceartă pentru orice palmă de pământ), fac alcool

în casă, sunt bețivi și își bat nevestele și copiii, care nu prea au ce învăța la școală care are sobe în sălile de clasă și fântână și WC în curte, se muncește cu unelte primitive, iar când nu e mult de muncă, oricum nu ai ce altceva de făcut decât să mergi la Biserică și la cârciumă. Satul, locul de baștină al fatalității.

În realitate, satul se află de câțiva ani într-o nouă etapă a schimbării, cea mai spectaculoasă din istoria sa. Infuzia de fonduri europene, pe de o parte, și capitalul, cunoașterea și schimbarea de mentalitate a celor întorși acasă de la munca din străinătate, pe de altă parte, au schimbat, preponderent în bine fața satului românesc care s-a primenit, în multe cazuri, spectaculos, în timp ce orașele pare că și-au atins limitele locuirii când, din cauza poluării și aglomerației, a infrastructurii învechite (de la termoficare la artere de circulație), a lipsei de viață comunitară și, nu în ultimul rând, a prețurilor tot mai ridicate, au început să ofere o calitate a vieții tot mai nesatisfăcătoare, fiind un major factor de stres, îmbolnăvire și nemulțumire personală.

Nu e de mirare, așadar, că retragerea, mutatul, relocarea sau migrarea la țară

pare să fie, după munca în străinătate, cel mai important fenomen social al momentului în această țară industrializată forțat, cu populații strămutate în grabă, în anii '50-'70, în orașele construite ca niște colonii în jurul unor șantiere, fabrici și uzine vândute după '89, la fier vechi. Pentru unii mutatul la țară a fost, multă vreme, un plan; pentru alții pandemia a fost imboldul necesar. Tehnologia este un factor esențial: distanțele s-au redus până la simbolic datorită Internetului, informațiile sunt accesibile oricând și oriunde te-ai afla, iar telemunca este tot mai răspândită, cu atât mai mult în această perioadă. Freelancing-ul și „munca de la distanță” definesc tot mai mult statutul profesional în această epocă post-industrială. De altfel, rețelele sociale sunt pline de comunitățile de neorurali - termenul care îi definește pe acești încă orășeni, dar care vor deveni, cel puțin o parte dintre ei, prima generație de „țărani altfel”.

Vă aflați în fața unui ghid de bune practici pentru relocarea la țară a orășenilor, ghid metodologic realizat de o mică echipă de specialiști din mai multe domenii care, în vara acestui an, au petrecut o vreme în Slătioara, încercând să ofere o imagine cât mai reală a satului românesc

în general și, indirect, să demonteze miturile și prejudecățile legate de sat și de viața la țară.

Fișele de față, fiecare aplicată pe propriul domeniu, oferă coordonatele reale – date, cifre, statistici și interpretări - ale existenței în rural, cu aplicație pe comuna Slătioara: ulițe asfaltate, iluminat stradal, rețea de apă și canalizare; un dispensar cu dotări, un spital aflat în construcție și serviciu accesibil al Ambulanței; o grădiniță și o școală cu multiple dotări didactice și cu terenuri de sport cu suprafață artificială; o Casă de cultură cu două etaje ce conține o sală de expoziție, o bibliotecă și o sală de spectacole; supermarket și containere de reciclare a plasticului, semnal 4G și Wi-Fi gratuit oferit de Primărie; infrafracționalitate și poluare aproape de zero.

Așadar, acest ghid îi ajută pe cei care ar dori să se mute, temporar sau definitiv, la țară s-o facă în cunoștință de cauză, să cunoască comunitatea rurală respectivă în toate aspectele ei: componența demografică, tradițiile și obiceiurile, elementele arhitecturale specifice, oportunitățile de educație și business, resursele naturale etc. – într-un cuvânt, să se integreze în mod natural, fără să afecteze identitatea locului.

Bine ați venit în sat!

Marius Chivu - co-inițiator Niște Orășeni

Studiu de caz

Comuna Slătioara - județul Vâlcea

Pentru validarea metodologiei de cercetare și exemplificarea punerii în practică a acesteia, am apelat la un grup de specialiști în sociologie, arhitectură, educație, mediu și antreprenoriat, care au analizat de la fața locului dimensiunile calității vieții în comuna Slătioara, din județul Vâlcea.

Concluziile extrase în urma cercetării pot fi regăsite mai jos, sub forma unor fișe ce urmăresc dimensiunile calității vieții, așa cum apar ele în enumerarea anterioară.

Grupul de cercetare

FLORIN STOICAN

Este președinte al asociațiilor Kogayon și Parcul Natural Văcărești, care au făcut studiile și demersurile pentru înființarea Parcului Național Builă-Vânturărița și a Parcului Natural Văcărești, și director al geo-parcului aspirant UNESCO Oltenia de sub Munte.

OCTAVIAN VIOREL

Co-inițiator al proiectului “Niște Orășeni”, absolvent al Academiei de Studii Economice București, având o vastă experiență de consultant de business pe teme de branding și marketing.

ANA IRINA LUPU

Absolventă a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, arhitect în cadrul biroului Yellow Office. Observator minuțios al modurilor în care oamenii locuiesc, Irina colecționează detalii și povești despre case.

CORNELIA FLOREA

Licențiată în geografie, cu un masterat în Etnologie, Antropologie culturală și Folclor și un doctorat în Studii culturale, preocupată de studiul comunităților, cel mai îndelung proiect la care a lucrat fiind despre minerii și așezările din Valea Jiului.

MARIUS CHIVU

Scriitor, cronicar literar, editor și traducător, redactor-editor al revistelor Dilema veche și locan (alături de Florin Iaru & Cristian Teodorescu). Împreună cu Florin Iaru, ține din 2010 cel mai longeviv atelier de creative writing de la noi.

CLAUDIA PETRESCU

Cercetător științific II la Institutul de Cercetare a Calității Vieții și cadru didactic asociat la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea București, a obținut doctoratul în Sociologie de la Universitatea București cu o teză despre participare publică și dezvoltare locală.

POPULAȚIE ȘI MEDIU SOCIAL

de CORNELIA FLOREA

Locuitori:

Comuna Slătioara are 3293 de locuitori, repartizați pe **șase sate**:

Mogești, Slătioara, Coasta Cerbului, Gorunești, Rugetu și Milostea.

Speranța de viață:

60-70 de ani (pentru bărbați) și **75-80 de ani** (pentru femei).

Cu toate acestea, cu greu ghicești vârsta celor bătrâni pe care îi întâlnești la munca fânului sau la celelalte activități cotidiene, majoritatea desfășurate din aer liber.

Religie și etnie:

Majoritatea români și ortodocși, aproape **97% din totalul populației**.

11 biserici ortodoxe (4 la Slătioara, 3 la Gorunești, 2 la Milostea, 2 la Fometești-Rugetu).

O parte dintre localnici aleg să se bucure în Noaptea de Înviere la una dintre **mănăstirile din apropiere: Horezu, Polovraci, Bistrița, Arnota**.

Mediul social:

„Nu sunt oameni răi p-ici, pe la noi”, spun localnicii. Ba mai mult, „casa se închide doar la nunți și la înmormântări”, chiar dacă nici nunțile, și nici înmormântările nu mai sunt cum au fost cândva.

Se mai încearcă uneori să se păstreze vechile rânduieli, adaptate la nevoile de azi. De pildă, la nuntă, brădarul îi urează miresii ca soacra să-i dea „casă cu termopan”.

Odată mutat la țară, locuința nou achiziționată va avea nevoie de îmbunătățiri, ceea ce presupune o mare nevoie de meșteri, mai ales zidari și de tâmplari, care se dovedesc o „specie” destul de rară.

De altfel, cine se mută la sat va avea prilejul, atunci când meșterii nu vor fi de găsit, să își descopere abilități pe care nu le-ar fi bănuț.

Cine vrea să schimbe orașul pe sat ar trebui să fie pregătit să primească o poreclă. Aici, cei mai mulți nu se cunosc după nume, ci după supranumele pe care îl primesc de la colectivitate.

În limba locului, chiar în vocabularul celor vârstnici, se întrepătrund cuvinte vechi (uium, mejdină, mârlit) cu termeni moderni (start up, branding, full). Lemnele se țin în polată, iar cea mai călduroasă haină, de pe vremea când „erau geruri, nu jucării”, este dimia.

Majoritatea, mai ales bătrânii, se susțin cu ceea ce produc în gospodărie, prin agricultură (cultivarea legumelor în solarii, cartofi, pomi fructiferi etc.) și creșterea animalelor (păsări, vaci, porci), pentru care fânul impune alte practici necesare.

Unii spun că „Nu mai e fânețe. Înainte vreme era o frumusețe.” Dar peisajul verii și al începutului de toamnă este însemnat

cu plastele de fân cosit, adunate apoi în căpițe și în claie.

Părintele Nicolae Mislea nu intervine în rânduielile enoriașilor pentru că **„tradiția are putere de lege”**. Pe lângă sărbătorile din calendarul ortodox, oamenii mai țin sărbătorile populare legate de fân sau de „gadine”. De altfel, cei mai bătrâni care vin la slujbă sunt oameni care locuiesc singuri și care găsesc la Biserică bucuria întâlnirii și a socializării cu ceilalți. Nu e supărare dacă mai vociferează peste glasul părintelui, care le înțelege necazurile.

În comună nu a fost colectivizare, decât în satul Rugetu, pentru că „așa a vrut unul mai deștept”, motiv pentru care cei mai mulți nu beneficiază de pensie.

Primăria Slătioara a reușit să organizeze un serviciu pentru Situații de Urgență și să mobilizeze aproximativ 40 de locuitori, voluntari, gata să intervină dacă apare vreo calamitate.

EDUCAȚIE

de MARIUS CHIVU

Caracteristici specifice comunei Slătioara

Aproape toate clădirile școlilor din satele comunei Slătioara au fost renovate și sunt funcționale, iar în curțile școlilor din satele Mogești și Rugetu au fost amenajate locuri de joacă. Din cauza numărului relativ mic de copii (la nivelul anului 2019, au fost înregistrați 215 elevi în 11 clase, 45 de copii de grădiniță și 17 cadre didactice titulare) este folosită însă doar școala din centrul comunei, cea care beneficiază de cele mai multe săli de clasă, cu toate dotările didactice (un laborator de informatică, cu 15 calculatoare), sportive (câteva terenuri de sport cu suprafață artificială) și sanitare necesare, toate conforme cu standardele europene. Primăria asigură elevilor transportul gratuit cu două microbuze speciale.

Din discuțiile cu cadrele didactice, am aflat că elevii din Slătioara au o prezență constantă la olimpiadele școlare, iar în timpul săptămânii Școala altfel, vizitează muzeele din Râmnicu Vâlcea sau Culele de la Măldărești, unde au cercuri de țesut, de pictură ori chiar ateliere de făcut pâine. Fetele din ciclul primar pot face parte din ansamblul de dansuri populare

al comunei, iar băieții se pot înscrie în echipa de fotbal sau, ca și fetele, în echipa de handbal, sport cu tradiție în zona noastră datorită palmaresului remarcabil al echipei de handbal feminin Oltchim Rm. Vâlcea, cea mai galonată echipă de handbal românească: 19 titluri de campioană națională și 4 trofee europene.

După ciclul gimnazial, elevii urmează cursurile liceului cu profil real și umanist „Constantin Brâncoveanu” din Horezu, cea mai mare unitate de învățământ din județ.

**215 de elevi
în școala generață**

**45 de copii
la grădiniță**

**17 cadre didactice
titulare**

**terenuri de sport
cu suprafață artificială**

**transport gratuit
spre și de la școală**

Învățătură, învățături

Crescut de bunici, am făcut primul an de grădiniță în Slătioara, apoi mi-am petrecut, fără excepție, toate vacanțele la țară pe coclaurii împăduriți, pe izlazul comunal, pe râu. Privind în urmă, câteva momente și întâmplări par să fi fost providențiale pentru devenirea mea. E posibil chiar să-mi datorez cariera de scriitor copilăriei petrecute în Slătioara, lângă bunicii guralivi și plini de povești de viață și de familie formidabile, unele greu de crezut, dar cu atât mai fascinante.

Eram în clasele primare când, într-o vacanță de vară, bibliotecara, o nepoată a bunicii mele, m-a chemat la Căminul Cultural și mi-a împrumutat cartea ce avea să-mi dezvăluie, pentru prima dată, fabuloasa lume a lecturii. Era romanul de aventuri 20000 de leghe sub mări, unul dintre cele mai ingenioase, mai impresionante și mai frumoase romane ale lui Jules Verne. Ei bine, cartea asta m-a dat peste cap. Nimic n-a mai fost la fel pentru băiețelul care umbla desculț și se juca cu obiecte simple de lemn meșteșugite de bunicul tâmplar. Citeam romanul cu atlasul geografic

alături pentru a urmări pe glob traseul aventurilor submarinului Nautilus al căpitanului Nemo, asta în timp ce vacile, cu care fusesem trimis la păscut, intrau în grădinile cu lucernă și în lanurile de porumb ale vecinilor. Cine știe dacă nu cumva atunci, la nivelul subconștientului, am început să visez că voi ajunge eu însumi dacă nu un călător adevărat, atunci măcar autor de cărți de călătorii fictive. Ceea ce, în mod cumva miraculos, s-a și întâmplat.

Mai târziu, în gimnaziu, profesoara de limba română, ne-a dat o temă ciudată pentru vacanța de vară: trebuia să consemnăm vremea zilnic într-un exercițiu de compunere care ar fi trebuit să ne obișnuiască să folosim vocabularul și să construim fraze frumoase. Cum vremea era aproape neschimbată, am început să scriu aceleași observații legate de temperatură și forma norilor folosind însă mereu alte cuvinte și expresii, ba chiar am început să divaghez, din plictiseală, inventând fenomene meteo improbabile (în fond, profesoara nu avea cum să verifice cum fusese vremea la Slătioara în ziua cutare) și, astfel, descoperind, pe cont propriu, ficțiunea cât de cât literară. Spre dezamăgirea mea, profesoara nu ne-a verificat caietul la începerea noului an școlar (eu așteptând laude masive pentru nemaipomenita mea stilistică legată de timpul improbabil) și îmi pare rău că acel caiet s-a pierdut: în fond, a fost

prima mea operă, și una nu doar amplă, dar și destul de neobișnuită, apropiată de experiment.

Revenind la grădiniță, la serbarea de final de an, am făcut parte din ansamblul de dansuri populare. Peste ani, aveam să urmez cursurile de coregrafie ale Școlii Populare de Artă din Râmnicu Vâlcea și să obțin și câteva diplome participând la niște competiții locale de dansuri sportive.

Până și educația cinematografică mi-am început-o tot la Slătioara, în Casa de Cultură, unde funcționa un cinematograf adevărat în sala căruia, din când în când, aveau loc spectacole de varietăți, unde veneau actori și cântăreți de muzică ușoară și populară. Eram prea mic să le țin minte numele, știau doar că printre aceia se numărase chiar Dem Rădulescu, de la care am păstrat autograful pe o carte de colorat cu aventurile lui Aladin. Pe vremea aceea, în anii '80 adică, se făceau turnee cu astfel de spectacole în casele de cultură de la sate, iar la noi fusese construită o ditamai clădirea cu două etaje (deasupra sălii de cinema existau garderobe și camere pentru artiști, când rămâneau peste noapte la noi în sat), clădire datorată, cel mai probabil, eforturilor scriitorului Dinu Săraru, primul scriitor de la noi din sat cunoscut la nivel național. Casa de cultură, denumită între timp „Dinu

Săraru”, a fost recent renovată cu fonduri europene (din păcate proiectul de filme nu mai există), iar biblioteca comunală (pe care m-am angajat s-o îmbogățesc cu cărți noi prin donații personale sau direct de la edituri) poartă numele poetului local Damian Ureche, autorul unui poem politic intitulat „Ceaușwitz”, care circula clandestin la finalul anilor '80. (Glumind, dacă comuna va considera că s-ar putea mândri cu moștenirea literară pe care o voi fi lăsat-o în urmă ar putea da numele meu fie căminului cultural din Rugetu, fie uneia dintre grădinițele sau școlile din celelalte sate.)

Scriu pentru proiectul „Niște orășeni” acest text la limita confesiunii, a laudei, a unei declarații de dragoste și nostalgie, chiar la Slătioara unde eu însumi m-am mutat în urmă cu mai bine de jumătate de an. Fără să-mi propun asta, biblioteca mea de aproape două mii de cărți s-a deschis și vecinilor și m-am trezit organizând, în propria casă, tabere săptămânale de creative writing cu foști cursanți veniți din toată țara. Până acum, Slătioara era doar locul meu de baștină; acum pare să fi devenit deja unul dintre locurile mele de creație. E cadoul neașteptat al unui loc care, după ce mi-a oferit un trecut, își va pune o amprentă și pe viitor. Poate nu doar pe al meu.

SĂNĂTATE

de CORNELIA FLOREA

Caracteristici specifice comunei Slătioara

Sănătate

2 cabinete de medic de familie

(program: de luni până vineri)

1 cabinet specializat în boli pulmonare

1 ecograf

2 farmacii

(program 8:00–19:00, de luni până vineri, și până la ora 14:00, sâmbăta și duminica), dispuse oricând să achiziționeze un medicament în cazul că nu îl are deja pe raft.

Bolile cronice cele mai frecvente în rândul locuitorilor comunei Slătioara sunt afecțiunile cardiovasculare, diabetul și neoplaziile.

Ambulanța vine de la Horezu (în mai puțin de 10 minute) sau de la Râmnicu Vâlcea (în aproape 30 de minute), în funcție de gravitatea cazului.

Urgențele, de regulă, survin în urma accidentelor din gospodărie, produse în timpul amenajării anexelor ori al activităților agricole.

Vechiul dispensar a fost construit în jurul anului 1940, având 4 intrări, cu sala de nașteri, amenajată foarte modern pentru vremea respectivă.

Astăzi, la Slătioara **se construiește un dispensar modern**, cu finanțare guvernamentală, în valoare de **peste 2,5 milioane de lei**.

Se preconizează că în cadrul acestuia vor funcționa trei cabinete de medicină generală și un cabinet stomatologic, precum și săli de tratament.

sursa:

<https://www.tribunavalceana.ro/la-slatioara-primarul-sorin-romcescu-investeste-27-milioane-de-lei-in-construirea-unui-dispensar-modern/>

LOCUIRE

de ANA IRINA LUPU

Caracteristici generale **la nivel național și/sau** **regional**

Extras din Raportul privind starea economică, socială, culturală și administrativă a județului Vâlcea (01.01.2019-31.12.2019):

„În anul 2019 au fost terminate 605 locuințe, mai puține cu 24% (-191 locuințe) față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Situația pe medii de rezidență în 2019 față de anul anterior, pune în evidență scăderea ponderii locuințelor terminate în mediul urban (de la 74,4% în anul 2018 la 61% în anul 2019) și o creștere în mediul rural (de la 25,6% în anul 2018 la 39% în anul 2019).”

Mediul urban:

Locuințe terminate în 2018: **592**

Locuințe terminate în 2019: **369**

Mediul rural:

Locuințe terminate în 2018: **204**

Locuințe terminate în 2019: **236**

Caracteristici specifice comunei Slătioara

MATERIALE DE CONSTRUCȚII

Acoperișuri: pe structură din lemn, în șarpantă, cu învelitoare din șindrilă/țiglă la construcțiile vechi și învelitoare din tablă (în cele mai multe cazuri) la construcțiile noi sau reparații ale acoperișurilor construcțiilor vechi.

Pereți: lemn/piatră/cărămidă/lut/paiantă la construcțiile vechi; structuri din beton armat cu zidărie de cărămidă sau BCA la construcțiile noi.

Tâmplărie: lemn la construcțiile vechi; lemn și PVC la construcțiile noi.

Recomandare: În Ghidul de arhitectură pentru încadrarea în specificul local în mediul rural – Zona Vâlcea, elaborat în 2020 de Grupul Rural al OAR, se găsește o analiză detaliată a materialelor de construcții specifice zonei.

Ghidul vine cu soluții și recomandări de materiale de construcție contemporane, care pot fi utilizate la noile construcții, astfel încât intervențiile să se integreze în specificul local.

https://www.oar.archi/download/public/ghid_de_arhitectura_zona_valcea_pdf_1594977997.pdf

RACORDAREA LOCUINȚELOR LA UTILITĂȚI

Apă: 1368 / 1699

80,51% din locuințe comunei Slătioara sunt racordate la sistemul de alimentare cu apă potabilă din puțuri de mare adâncime, administrat de Primărie.

Gaze: 0/1699

Comuna Slătioara nu dispune încă de racordare la rețeaua de distribuție a gazului.

Electricitate: 1699 / 1699

100% din locuințele comunei Slătioara sunt racordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice din zonă.

Canalizare: 172 / 1699

10,12% din locuințele comunei Slătioara sunt racordate la sistemul de canalizare. Apele uzate din gospodării se colectează în sistem parțial centralizat.

Locuințe cu baie și toaletă în interior: 1235 / 1699

72,68% din locuințele comunei Slătioara sunt utilizate cu baie și toaletă în interior.

Soluții de încălzire: 588 / 1699

34,60% beneficiază de încălzire centrală.

RACORDARE LA APĂ: 80,51%

RACORDARE LA ELECTRICITATE: 100%

RACORDARE LA GAZE: 0%

CANALIZARE: 10,12%

TOALETĂ ÎN INTERIOR: 72,68%

Densitatea locuirii

72 locuitori/km²

36 gospodării/km²

Infrastructură locală

Drumuri publice:

Drumurile publice însumează ca lungime 137,5 Km. Dintre acestea, aproximativ 65 Km reprezintă drumuri asfaltate.

Mijloace de transport:

Comuna Slătioara este traversată zilnic de mai multe curse de autocare și microbuze pe traseul București – Târgu Jiu. Nu există acces la calea ferată.

Telefonie / Cablu:

Toți operatorii de telefonie mobilă prezenți în România (Vodafone, Orange, Telekom și DIGI) au acoperire de aproximativ 100% din teritoriul comunei. Televiziune prin cablu: toate satele comunei sunt racordate la rețea.

Internet:

Rețeaua de internet prin fibră a fost extinsă, toate locuințele având posibilitatea de a se conecta la rețea. A fost implementat programul WIFI4EU (pentru promovarea conectivității la internet în comunitățile locale), prin care au fost instalate 18 puncte gratuite de acces la internet.

Lista clădirilor monument istoric din comună

Biserica de zid din Vioarești, cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”, construită în 1781. (cod LMI: VL-II-m-A-09774)

Biserica de lemn din Milostea, cu hramul „Cuvioasa Paraschiva”, construită în 1906. (cod LMI: VL-II-m-B-09824)

Ansamblul rural, sat Milostea. (cod LMI: VL-II-a-B-09825)

Biserica de lemn din Slătioara-Mănășești-Cociobi, cu hramurile „Buna Vestire” și „Cuvioasa Paraschiva”, construită la începutul secolului XIX, cca. 1804. (cod LMI: VL-II-m-B-09913)

Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Sat Slătioara, construită în secolul XVIII. (cod LMI: VL-II-m-B-09914)

PATRIA BANK

O NOUĂ CASĂ, CÂND LUCREZI DE ACASĂ

CREDIT IPOTECAR

CHIAR ȘI

FĂRĂ AVANS

BUCURĂ-TE

Notă subiectivă **din partea cercetătorului**

În grupurile din social media în care se discută despre mutatul la țară, se repetă adesea o întrebare: „merită să reparăm casa din imagini?” Comentariile împart oamenii în optimiști, uneori romantici, care țin partea restaurării indiferent de costuri, și pesimiști, uneori pragmatici, care susțin că e de preferat să achiziționezi un teren gol și să construiești pe el de la zero. Oricare dintre variante poate fi una bună, atât timp cât practicile la care se apelează sunt corecte.

În Slătioara încă se păstrează o mulțime de case vechi, cu elemente arhitecturale specifice zonei, care merită să rămână în picioare și să fie puse în valoare. Adaptarea fondului construit existent la nevoile contemporane devine o provocare la care arhitecții vor trebui să răspundă, din ce în ce mai des, în viitorul apropiat.

Lucrurile ar putea să pară mai simple în cazul construcției unei locuințe noi, însă orice fel de intervenție trebuie făcută înțelegând contextul în care noul obiect urmează să se integreze. Din păcate, multe locuințe construite în comună în ultimii ani s-au îndepărtat de arhitectura specifică zonei. Așa au apărut case cu gabarite ieșite din scara arhitecturii locale, realizate fără preocupare pentru armonie, proporții, materiale și tehnici care se regăsesc în specificul local etc.

O colaborare între autorități, specialiști și viitorii „săteni” ar putea crește nivelul calității arhitecturii din zonă, într-un ritm în care schimbările să fie vizibile mult mai rapid decât în cazul unor acțiuni individuale, fie că vorbim despre reutilizarea fondului existent sau despre noi inserții în contextul actual.

MEDIU

de FLORIN STOICAN

Caracteristici generale la nivel național și/sau regional

Slătioara face parte din teritoriul Olteniei de sub Munte, partea vâlceană a acestuia. Teritoriul montan și subcarpatic dintre Olt și Dunăre, are aceleași caracteristici din Vâlcea și până în Mehedinți, cu sate așezate pe văile râurilor care coboară din munții de la nord și adunate de Olt și Jiu.

Satele sunt răsfirate printre pădurile, livezile și fânețele de la poalele Carpaților (Munții Căpățânii în Vâlcea, Munții Parâng și Vâlcan în Gorj și Munții Mehedinți în Mehedinți).

Depresiunile submontane, cu climat de adăpost și resursele bogate ale regiunii au dus la dezvoltarea acestora în mod distinct față de restul Olteniei.

fânețe, pășuni & livezi

55%

păduri

20%

număr de gospodării

1750

Caracteristici specifice comunei Slătioara

Slătioara, localitate situată la 15 km vest de Horezu, este un excelent exemplu de teritoriu subcarpatic care răspunde multor așteptări ale celor care ar vrea să lase orașul aglomerat pentru traiul liniștit dar în confort și plin de provocări de la țară. În cele 6 sate ale comunei trăiesc acum un pic peste 3.000 de suflete, într-un teritoriu tipic zonelor submontane, dominat de fânețe, pășuni și livezi (55%) și păduri (20%), cu spații verzi generoase, cu cele 1.750 gospodării împrăștiate pe dealuri și pe cele 3 văi ale râurilor care coboară din Munții Căpățânii și brăzdează localitatea: Cerna, Tărăia și Marița.

Sursa principală de încălzire (iernile pot fi destul de lungi) în zonă rămâne lemnul, care însă se procură ușor și ieftin dat fiind distanța scurtă de transport de la sursă, din pădurile de stat sau private din zonă.

În localitate nu există surse industriale de poluare a aerului, apei și solului sau care să genereze discomfort din cauza zgomotului și mirosului.

Atuul zonei e reprezentat de oferta și potențialul uriaș de petrecere a timpului liber cu familia sau prietenii.

În satele comunei sunt numeroase drumuri de țară și poteci pe care poți descoperi o rezervație naturală (Piramidele de la Slătioara), râurile, pădurile, culmile, livezile și fânețele, monumentele istorice și oamenii locului.

Notă subiectivă din partea cercetătorului

M-am născut și am crescut în Oltenia de sub Munte, în Costești, la 20 km de Slătioara. M-am reîntors acasă în două rânduri și acum sunt pe cale să o fac pentru a 3-a oară, de astă dată împreună cu familia, după experiențe de viață în mediul urban. Ca să fac asta am nevoie să găsesc în sat, pe lângă locurile minunate, răspunsuri la nevoile mele și ale familiei, oportunități, oameni asemenea, o comunitate, perspective.

Condițiile, satele, oamenii și comunitățile s-au schimbat mult și rapid în ultimii ani. Poți găsi acum aici tot confortul dorit de cineva obișnuit cu asta, de la apă curentă și canalizare, la internet și oameni interesanți cu care să simți că trăiești într-o comunitate. Iar plusul pe care-l obții trăind aici este dat de mediul natural sănătos, verde, liniștit și relaxant și de oportunitățile uriașe de a explora

și descoperi împrejurimile cu familia și prietenii.

Potențialul de petrecere a timpului liber cu familia sau prietenii este mare atât în satele comunei, dar mai ales în împrejurimile acesteia.

La 20 km este Parcul Național Buila-Vânturarița, unde găsești rezervații, chei, peste 100 peșteri, păduri virgine și peisaje sălbatice, toate legate de peste 250 km trasee turistice marcate și omologate și deservite de 9 spații de campare, două refugii și o cabană.

În jurul parcului național se află în curs de constituire Geoparcul UNESCO Oltenia de sub Munte, al cărui teritoriu se întinde până la Slătioara, care are o ofertă de cunoaștere a patrimoniului natural și cultural de invidiat, concentrată pe un

teritoriu relativ restrâns. Găsești aici oportunități de parcurgere a traseelor montane mai ușoare sau mai grele, de la câteva ore la săptămâni în șir.

Cine e amator de biciclît, are aici o rețea de trasee de cicoloturism și mountainbike extinsă de la 300 la 2100 m înălțime, pe creasta Munților Căpățânii, o zonă cu un potențial uriaș pentru dezvoltarea turismului cu bicicleta și ecvestru. Mai toate drumurile pot fi parcurse și călare sau cu căruța, iar iarna pe schiuri de tură și cu sania.

Cățărătorii găsesc aici peste 150 de trasee de alpinism și escaladă pentru toate puterile. Amatorii de natură descoperă 5 sectoare de chei și peste 100 de peșteri de explorat, văi și păduri sălbatice, pășuni alpine cu peisaje fantastice, 17 rezervații naturale, situri petrologice,

mineralogice și fosilifere, arbori seculari, specii rare și multe altele. Iar oferta este întregită de patrimoniul cultural, cu cele două obiective UNESCO (mănăstirea Hurezi și ceramica de Horezu), alte peste 50 mănăstiri, schituri și biserici monumente istorice, culele de la Măldărești, muzee, atelierile meșterilor populari, evenimentele locale, tradițiile, obiceiurile, poveștile și legendele locului.

Și eu ca localnic născut și trăit aici aproape toată viața încă mai am surprize descoperind câte un colț fascinant de natură, un traseu nou, oameni și povești locale.

Dacă cineva vine în zonă și se stabilește aici, are pe lângă un trai sănătos și relaxat și o perioadă plină de descoperiri, cunoaștere și experiențe.

SERVICII PUBLICE

de ANA IRINA LUPU

Caracteristici generale la nivel regional

Conform Raportului privind starea economică, socială, culturală și administrativă a județului Vâlcea (01.01.2019-31.12.2019), Anexa 1A – Situația proiectelor cu finanțare națională și/sau externă, finalizate sau aflate în derulare în anul 2019, județul Vâlcea însuma la finalul anului precedent 370 de proiecte, finanțate prin diverse programe – predominant PNDL, cu subprogramele aferente.

La scară mai mică, autoritățile publice locale din teritoriul Grupului de acțiune locală „Microregiunea Horezu” au desfășurat și desfășoară în continuare o serie de proiecte cu privire la dezvoltarea și modernizarea regiunii.

Caracteristici specifice comunei Slătioara

Dotări publice ale comunei Slătioara

Casă de cultură „Dinu Săraru”

Cămin cultural

Biblioteca comunală „Damian Ureche”

Bază sportivă

Centru de îngrijire bătrâni

(proiect finalizat / nedat încă în folosință)

Grădiniță cu program normal

Loc de joacă pentru copii

(în satele Mogești și Rugetu)

Dispensar medical în Mogești

(proiect în lucru, prin PNDL

termen de finalizare: 05.04.2022)

Notă subiectivă **din partea cercetătorului**

Comuna Slătioara beneficiază de servicii publice culturale, facilități sportive, servicii dedicate copiilor și vârstnicilor. Accesul la o gamă cât mai variată de servicii publice este un criteriu important pentru cei care aleg să se mute din mediul urban în mediul rural.

Grupul de Acțiune Locală „Microregiunea Horezu” și-a asumat elaborarea și implementarea „Strategiei de Dezvoltare Locală” în teritoriu. GAL – Microregiunea Horezu cuprinde 10 localități – orașul Horezu și comunele Bărbătești, Costești, Măldărești, Oteșani, Pietrari, Stroești, Slătioara, Tomșani și Vaideeni. Parteneriatul între autoritățile locale reprezentante ale celor 10 localități, reprezentanți ai societății civile (ONG-uri) și reprezentanți ai sectorului privat au atras și atrag în continuare fonduri pentru proiecte care contribuie la dezvoltarea comunității.

Pe lângă acești actori importanți implicați în dezvoltarea locală, un rol foarte important îl joacă însăși comunitatea: cu cât nivelul de participativitate este mai ridicat, cu atât autoritățile pot răspunde mai bine nevoilor locuitorilor. O comunitate implicată, spre exemplu, încă din faza de consultare a populației cu privire la realizarea anumitor proiecte, poate ridica probleme specifice, pentru care se pot găsi apoi soluții personalizate.

Din fericire, datorită parteneriatului deja existent între autorități și reprezentanții societății civile prin intermediul platformei puse la dispoziție de GAL – Microregiunea Horezu și sesiunile de apeluri de selecție a proiectelor, viitorii locuitori ai comunei Slătioara ar putea beneficia de un sprijin considerabil în cazul unor inițiative care corespund direcției de dezvoltare locală.

ANTREPRENORIAT

de OCTAVIAN VIOREL

Caracteristici generale la nivel național și regional

**406.314
locuitori**

5.767,77 km²

**cifra de afaceri
a județului Vâlcea
este de 2,24 mld. Euro**

Comuna Slătioara face parte din
microregiunea Horezu a județului Vâlcea.

Județul Vâlcea este unul dintre cele 42 de
județe ale României, având reședința în
municipiul Râmnicu Vâlcea.

Județul are o populație de 406.314 persoane,
o suprafață de 5.764,77 km², reprezentând
2,4% din suprafața țării și 19,73% din
Regiunea Sud-Vest Oltenia și se învecinează
cu județele Alba și Sibiu la nord, județul Argeș
la est, județul Olt la sud și sud-est, județul
Dolj la sud-vest, județul Gorj la vest și județul
Hunedoara la nord-vest.

Din punct de vedere economic, județul
Vâlcea se situează în mijlocul clasamentului
pe județe în funcție de cifra de afaceri, având
o cifră de afaceri de 10,9 mld. Lei în 2016.

Pe lângă industriile mari ce asigură o mare
pondere din industria județului, se remarcă
**industria de materii textile și articole din
acestea (32.189.000 Euro), încălțăminte,
pălării, umbrele și articole similare (19.861.00
Euro), produse din lemn, plută și împletituri
din piele (17.586.000 Euro).**

Sursa:

<https://www.zf.ro/top-1000-companii/harta-de-business-a-romaniei-cum-s-a-schimbato-in-ultimul-deceniu-harta-de-business-a-romaniei-economia-celor-zece-judete-care-genereaza-70-din-cifra-de-afaceri-din-tara-17141115>

Caracteristici specifice comunei Slătioara

198 agenți economici

**cifra de afaceri
6,3 milioane Euro/an**

**profit
747.487 Euro/an**

La nivelul comunei Slătioara sunt înregistrați 198 de agenți economici, însumând o cifră de afaceri de 6,3 milioane Euro, cu un profit de 747.487 Euro.

Clasificarea domeniilor de activitate după cod CAEN al societăților comerciale este următoarea:

1. CAEN: 4941

Transporturi rutiere și mărfuri

2. CAEN: 4711

**Comerț cu amănuntul în
magazine specializate**

3. CAEN: 1610

Tăierea și rindeluirea lemnului

4. CAEN: 4120

**Lucrări de construcții a clădirilor
rezidențiale și nerezidențiale**

5. CAEN: 5590

Alte servicii de cazare

Sursa:

<https://www.topfirme.com/judet/valcea/localitate/slatioara/>

Finanțare și **Resurse financiare**

Asociația Grupul de **Acțiune locală Horezu**

<http://www.galmicroregiuneahorezu.ro/>

Patria Bank

<https://www.patriabank.ro/>

La nivelul microregiunii există un grup de acțiune locală (G.A.L. Horezu)

Asociația are în prezent un număr de 41 de membri din 10 localități: Horezu, Bărbătești, Costești, Măldărești, Oteșani, Pietrari, Stroești, Slătioara, Tomșani, Vaideeni - autorități publice, asociații și fundații, obști, cooperative și societăți comerciale.

G.A.L. Horezu concepe și urmează un plan de acțiune la nivel economic, cultural, de incluziune socială etc., periodic emițând apeluri pentru proiecte economice ce pot fi finanțate din bani europeni.

O altă sursă de finanțare o constituie creditele agricole și de dezvoltare oferite de bănci comerciale, credite de achiziții de terenuri și utilaje industriale, linii de producție sau factoring.

PATRIA BANK

Creditul fără garanții EaSI

- ✓ Costuri mici
- ✓ Până la 120.000 lei
fără garanții

Împreună mergem mai departe!

Creditul EaSI beneficiază de o garanție finanțată de Uniunea Europeană în cadrul Programului pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI). Se adresează următoarelor forme de organizare: SRL, PFA, II, IF, Producători Agricoli

Notă subiectivă **din partea cercetătorului**

Am simțit în comuna Slătioara un potențial economic dezvoltat, ce rezultă din discrepanța dintre resursele naturale ale zonei și domeniile de activitate ale societăților comerciale ce activează în comuna Slătioara.

Resursele locului, laptele sau fructele, sunt valorizate ieftin de centrele de colectare, astfel încât producătorul preferă să folosească în hrănirea animalelor. Oportunitatea achiziționării materiei prime și transformarea într-un produs finit, vandabil, poate duce la apariția unor mici ateliere de prelucrare a produselor lactate, a fructelor sau a cărnii.

Crearea unui brand local, sau aderarea la unul deja existent (Oltenia de Sub Munte, de exemplu), poate crea canale de desfacere a producției locale.

Deși situată într-o zonă turistică în plină dezvoltare, unitățile turistice nu sunt prezente într-o pondere semnificativă. Acest lucru lasă loc apariției unui sistem de turism de lungă durată, în care familii întregi să se mute pentru perioade de mai mult de 1 lună în casele nelocuite și renovate din comună.

Valorificare atracțiilor turistice, crearea de trasee și ghidarea turiștilor, poate fi o altă dimensiune antreprenorială ce poate lua naștere în comună.

COSTUL VIEȚII

de OCTAVIAN VIOREL

Caracteristici generale

Costul locuințelor și terenurilor din mediul rural este sensibil mai mic decât cel al proprietăților din urban.

Cu toate acestea, anual, gospodăria din sat necesită reparații de mentenanță ale căror costuri nu sunt de neglijat.

O parte din componentele bugetului lunar sunt identice cu cele de la oraș.

Ne referim aici la factura de TV, internet sau electricitate.

Caracteristici specifice comunei Slătioara

Un factor important în construirea bugetului lunar îl constituie forța de muncă. În comună se practică claca (atunci când vecinii se întrajutorează la muncile de peste an), dar și angajarea cu ziua a oamenilor din sat.

1 L lapte - 2,5 lei

120 lei / zi /om + 2 mese

1kg mere - 1 leu

Fructele și legumele, laptele și carnea, au prețuri considerabil mai mici decât cele de la oraș, calitatea produselor fiind superioară celor din supermarketurile de la oraș.

1 kg brânză - 15-20 lei

1 kg cartofi - 1 leu

Din cauza faptului că Slătioara nu este racordată, încă, la gaze, o componentă a bugetului lunar îl constituie butelia de gaz și lemnele de foc.

1 m³ apă - 4 lei

salubritizare - 10 lei/pers.

butelie gaz - 65 lei

Resurse on-line despre migrația din urban în rural

<https://totceeaceeste.ro/migratia-de-la-urban-catre-rural-si-intoarcearea-la-radacini-8-zile-in-care-uranus-ne-invata-sa-ascultam-si-sa-ne-deschidem/>

<https://urbact.eu/urban-rural>

<https://www.dor.ro/intrebari-mutat-la-sat/>

<https://www.dor.ro/jurnale-de-pandemie-vara/?fbclid=IwAR0PFWq82G3pdV5ehM-87WxvCZmwMJX1ynZdlmvUHUJzfejq-LzSiy6NeL0>

<https://www.revistasinteza.ro/fenomenul-mutat-la-tara-lucreaza-in-it-dar-locuieste-in-tr-un-sat-din-romania-vreau-sa-l-fac-sa-vibreze-de-viata>

<https://www.newmoney.ro/viata-la-tara-de-ce-pest-un-milion-de-oraseni-au-dat-asfaltul-pe-ulita-din-sat/>

<https://republica.ro/oamenii-care-au-schimb-viata-unui-sat-din-romania-de-la-zda-i-tuica-copilului-sa-doarma-la-generatia>

<https://www.bankingnews.ro/reportaj-patria-bank-dabuleni.html>

<https://www.digi24.ro/emisiuni/bonton/povestea-tinerilor-care-au-renuntat-la-oras-pentru-viata-de-la-tara-574529>

<https://www.totb.ro/cateva-lucruri-pe-care-le-am-invatat-mutandu-ma-la-tara/>

<https://mariussescu.ro/viata-la-tara-misto/>

<https://www.forbes.ro/viata-la-tara-6-idei-profitabile-de-afaceri-pe-care-le-poti-deschide-cu-fonduri-europene-113729>

<https://blogbmw.wordpress.com/2016/02/21/la-oras-sau-la-tara/>

<https://www.casadex.ro/2019/01/esti-gata-sa-te-muti-la-tara-si-sa-faci-downshifting-sfaturi/>

<https://semneletimpului.ro/social/relatii/cuplu/chiar-am-fi-mai-fericiti-daca-ne-am-muta-la-tara.html>

<http://iulianai.blogspot.com/2012/11/viata-la-tara-cu-bune-si-rele-mai-ales.html>

<https://dilemaveche.ro/sectiune/societate/articol/viata-la-tara-in-2017>

https://adevarul.ro/locale/baia-mare/viata-tara-maramures-traiesti-autonom-doar-cultivi-1_5b4f2d88df52022f755e1ff6/index.html

<https://www.ioanamihalca.ro/category/viata-la-tara/>

<http://www.forumthassos.ro/viewtopic.php?f=37&t=426>

https://www.garbo.ro/comunitate/forum/view_topic/17533/viata-la-tara-sau-viata-la-oras.html

<https://viatalatara.wordpress.com/blogul/>

Contact

E-mail :

contact@nisteoraseni.ro

Site :

www.nisteoraseni.ro

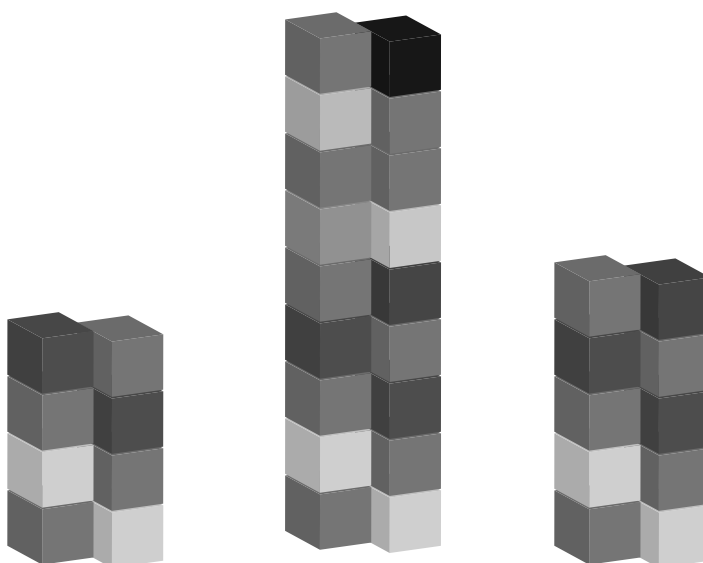
Pagina Facebook :

<https://www.facebook.com/nisteoraseni>

Telefon :

0758.247.997

NIȘTE ORĂȘENI

Mulțumim susținătorului nostru

NIȘTE ORĂȘENI

